

Dette gælder saaledes den lettere Adgang til Oplysning paa Kursus og i Aftenskoler, som findes i Byerne, og som, til Trods for at den i det væsentlige tager Sigte paa en Tilegnelse eller Udvidelse af Kundskaberne paa et specielt Omraade og saaledes ikke dækker det, der er Højskolens Formaal, dog let opfattes som en Erstatning for et Højskoleophold.

Men med særlig Vægt virker her Frygten for at komme ud i *Arbejdsløshed*, hvis man opgiver sit Arbejde for at tage paa Højskole. Saaledes som Forholdene paa Arbejdsmarkedet er, vil den unge Mand eller Kvinde, der kunde ønske et Højskoleophold, men som risikerer ved sin Tilbagekomst at finde sin Plads optaget, betænke sig to Gange paa at give Slip paa sit Arbejde og i mange Tilfælde opgive Tanken om at tage paa Højskole.

Dette har bevirket, at en betydelig Del af de unge fra Byerne, som nu kommer paa Højskole, udgøres af arbejdsløse, for hvem Udgiften til Skoleopholdet dækkes af Arbejdsløshedsfonden, og trods alt hvad der kan siges til Fordel for, at Samfundet sender sine arbejdsløse paa Højskole i Stedet for at lade dem gaa uden Beskæftigelse, kan det dog ikke undgaas, at det i adskillige Tilfælde ikke bliver de bedst egnede, som kommer paa Højskole, fordi de gør det mere af social Nødvendighed, end fordi de føler Trang til et Ophold paa en Højskole.

Fra alle Synspunkter set maatte det synes at være Idealet, at de arbejdsløse kommer i Arbejde, og at i deres Sted Arbejdere og andre unge fra Byerne, for hvem et Højskoleophold staaar som et Maal, ikke afholdes fra at tage paa Skole af Frygt for, at Vejen fra Skolen gaar ud i Arbejdsløshed. En væsentlig Hindring for en tilfredsstillende Løsning af dette Problem — der nærmest synes at være af organisatorisk Art — vilde være fjernet, hvis den Opfattelse, som længe har været gældende inden for Landbokredse, kunde brede sig ogsaa til Byerhvervene, at den unge Mand eller Kvinde, som for sin personlige Udviklings Skyld har gennemgaaet et Højskoleophold, ikke er blevet en ringere Arbejder, men staaar bedre udrustet til at gøre en selvstændig, vaagen og af en Følelse af Medansvarlighed baaret Indsats paa sin Plads. En saadan Opfattelse vilde ikke kunne forblive uden Indflydelse paa Mulighederne for den unge Mand eller Kvinde, som har været paa Højskole, for at faa Arbejde igen, om ikke i sin tidligere Plads, saa i en anden.

Udvalget har fremsat disse Synspunkter under sine Forhandlinger med Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund og hos begge mødt Forstaaelse af det Problem, der foreligger, og en velvillig Indstilling over for dets Løsning. Det ligger uden for Udvalgets Opgave at stille videregaaende Forslag i saa Henseende, men man vilde anse det for meget værdifuldt, om der ved et Samarbejde mellem de paa Arbejdsmarkedet repræsenterede Interesser kunde forsøges en Organisering af de Muligheder for en Løsning af Problemet i den angivne Retning, som efter Udvalgets Skøn maa være til Stede, og man forudsætter, at Spørgsmaalet, nu da det er rejst, fortsat overvejes med en positiv Løsning for Øje.

Selve det Formaal at bringe Højskolen ind til Byerne kan i øvrigt tænkes fremmet ad to Veje: Dels ved gennem den bedst mulige Understøttelsesordning at hjælpe de unge til at søge allerede bestaaende Højskoler — i saa Henseende henvises til Bemærkningerne øvfr. Sp. 3345 om den af Udvalget foreslaaede Ordning — dels ved Skabelsen af nye, for Byernes Ungdom særligt afpassede Skoleformer med Hjemsted i Byerne.

Begge Veje har sine særlige Fortrin — den første Milieuforandringen og Samværet med unge fra andre Egne af Landet, den sidste foruden praktiske og økonomiske Fordele Muligheden for, at den egentlige Byhøjskole kan blive Midtpunkt for en aandelig Virksomhed paa Stedet og skabe Interesse for de Værdier, som er bærende for Højskolens Arbejde.

Udvalget finder, at begge Udveje naturligt bør staa aabne. Til Spørgsmaalets Løsning i den sidstanførte Retning foreslaar man i Forslagets § 2 optaget Bestemmelser om Tilskud til *Daghøjskoler*, der i alle Henseender skal være undergivet samme Regler som andre Højskoler, men adskiller sig fra disse ved, at Eleverne som Regel ikke bor paa Skolen.